

Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi
Sakarya University Journal of Education Faculty
e-ISSN: 2717-6401

Açık Alan Uygulamalarının Bebeklerin Gelişimlerine Yansımaları*

Feryal SAVCI**, Aysel KÖKSAL AKYOL***

Makale Bilgisi	ÖZET
<i>Geliş Tarihi:</i> 30.05.2021	Erken çocukluk dönemi, 0-8 yaş aralığı olarak değerlendirilen, yaşamın kritik evrelerinden biridir. Gelişim becerilerinde hızlı bir ilerlemenin olduğu bu süreçte, çocukların desteklenmesi ileriki yıllardaki becerinin gelişiminde etkili bir rol oynar. Doğum öncesinde önemli bir bölümü oluşmaya başlayan beyin hücrelerinin, erken çocukluk döneminin başlangıcı olarak kabul edilen, yaşamın ilk iki yılında hızla gelişmeye devam ettiği bilinmektedir. Bebeğin doğum sonrasında iki yaşına kadar karşılaşacağı görsel, işitsel ve dokunsal uyaranlar, beyin şekillenmesine ve sinaptik bağların kurulmasına yardımcı olur. Dolayısıyla yaşamının ilk yıllarında içinde yaşanılan çevre, bebeğin ihtiyaçlarına cevap veren ve duyarlarını destekleyici nitelikte olmalıdır. Bebeği destekleyici ortam ev içerisinde sağlanabileceği gibi açık alanlarda da oluşturulabilir. Açık alanlarda, bebekle yapılan uygulamalar, bir yandan bebeğin duyarlarının gelişimini desteklerken bir yandan da çevresini tanımaya olanak sağlar. Sınırsız oyun fırsatı sunan açık alanlar, bebeklerin motor becerileri tecrübe etmelerine ve özerkliklerinin desteklenmesine olanak tanır. Ayrıca bebeklere doğrudan ebeveyn liderliği olmadan kendi kendilerini destekleyebilecekleri, bedenlerinin sınırını fark edecekleri ve kendilerini tanımalarına fırsat veren oyun alanları yaratır. Gelişimin en önemli dönemlerinden birini oluşturan erken çocukluk döneminde, açık alan uygulamalarının bebeklerin gelişimi üzerindeki etkisini detaylı şekilde ele almayı amaçlayan bu derleme makalede, alanda çalışan meslek elemanlarının ve ebeveynlerin bebeklerle yapabilecekleri açık alan uygulamalarına yer verilmiştir.
<i>Kabul Tarihi:</i> 10.11.2021	
<i>Basım Tarihi:</i> 30.12.2021	
Anahtar Sözcükler: Açık alan uygulamaları, bebeklik dönemi, oyun	

Makale Türü: Derleme Makalesi

Reflections of Outdoor Practices on the Development of Infants*

Article Information	ABSTRACT
<i>Received:</i> 30.05.2021	Early childhood is one of the critical stages of life, considered as the 0-8 age range. In this process of rapid progress in developmental skills, supporting children plays an effective role in the development of skills in the coming years. It is known that brain cells, which started to form a significant part before birth, continue to develop rapidly in the first two years of life, which is accepted as the beginning of early childhood. Visual, auditory and tactile stimuli that the baby will encounter after birth until the age of two help shape the brain and establish synaptic connections. Therefore, the environment in which we live should be able to respond to the baby's needs and support their senses in the first years of life. A supportive environment for the baby can be provided inside the house or can be created in open areas. In open areas, activities with the baby allow the baby to get to know his environment while supporting the development
<i>Accepted:</i> 10.11.2021	
<i>Published:</i> 30.12.2021	

* Bu çalışma, 24-25 Mart 2021'de Sakarya Üniversitesi'nde gerçekleştirilen International Congress of Early Childhood Outdoor Practises (ICECOP)'de sözel bildiri olarak sunulmuştur.

**Öğretim Görevlisi, İstanbul Medipol Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Çocuk Gelişimi Bölümü, İstanbul/ Türkiye, 4448544, feryalgsavci@gmail.com.tr, ORCID ID: 0000-0002-7112-5324.

***Prof. Dr. Ankara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Çocuk Gelişimi Bölümü, Ankara/ Türkiye, 03123195018, koksalsaysel@gmail.com.tr, ORCID ID: 0000-0002-1500-2960.

Kaynakça Gösterimi: Savcı, F. & Köksal Akyol, A. (2021). Açık alan uygulamalarının bebeklerin gelişimlerine yansımaları. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(2), 151-163. doi:10.53629/sakaefd.945176

Citation Information: Savcı, F. & Köksal Akyol, A. (2021). Reflections of outdoor practices on the development of infants. *Sakarya University Journal of Education Faculty*, 21(2), 151-163. doi:10.53629/sakaefd.945176

of his senses. Open spaces that offer unlimited play opportunities allow babies to experience motor skills and support their autonomy. It also creates playgrounds where babies can support themselves, recognize the limitations of their bodies, and get to know themselves without direct parent leadership. In this review article, which aims to discuss in detail the effect of outdoor activities on the development of babies in early childhood, which is one of the most important periods of development, open space activities that can be done with babies by professionals and parents working in the field are included.

Keywords: Outdoor activities, Infancy, Play.

Article Type: Review Article

1. GİRİŞ

Son yıllarda sanayileşme ve teknolojideki hızlı gelişmeler, yaşam koşullarındaki değişimi de beraberinde getirmiştir. Bu değişimden en fazla etkilenenlerden biri de erken çocukluk dönemindeki bireylerdir. Özellikle büyük şehirlerde yaşayan çocuklar, plansız yapılaşma sebebiyle zamanlarının büyük çoğunluğunu kapalı ve sınırlı fiziksel mekânlarda, doğadan izole olarak geçirirler (Başal, 2005). Oysa gelişimin temellerinin atıldığı, erken çocukluk yılları, çocukların gelişimlerinin desteklenmesi açısından oldukça önemli bir zaman dilimidir. Bilhassa bebeklik dönemi olarak adlandırdığımız ilk iki yıl, bireyin tüm hayat deneyimini etkileyecek, yaşam becerilerinin kazanıldığı önemli bir dönemdir (Bee ve Boyd, 2009; Bertan ve diğerleri, 2009; Tunçeli ve Zembat, 2017; Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu [United Nations International Children's Emergency Fund], 2001). Bu dönemde, sadece kapalı ortamlarla sınırlı kalmayıp açık alanlarda da zaman geçirmek, hem gelişimin desteklenmesi hem de bebeklerin farklı deneyimler yaşamasına imkân tanıyacaktır (Clements, 2004).

Bebeklik, tüm gelişim alanlarında hızlı ilerlemenin görüldüğü bir süreçtir. Özellikle doğumdan sonraki ilk iki yıl beyin gelişiminin diğer dönemlere nazaran hızlı ilerleme kaydettiği bilinir. Bebeğin, gördüğü, işittiği, kokladığı, dokunduğu ve tattığı her uyarın, beyindeki sinaptik bağlantıların kurulmasında ve şekillenmesinde etkilidir (Dewey, 2007; Fox ve diğerleri, 2010). Bu süreçte, bebeğe sunulacak uyarınlar ve pekiştiriciler, beyni olumlu şekilde etkileyerek sinaptik yoğunluk ve bağlantıların kalıcı hale gelmesine yardımcı olur. Yaşam boyu kullanılacak bu bağlantılar, ilk yıllarda uyarınlarla desteklenmezse hücreler yavaş yavaş budanmaya ve yok olmaya başlar. Bu nedenle, bebeğe sunulan her türlü uyarın, sinaptik bağlantıların şekillenme sürecini belirleyecektir (Fox ve diğerleri, 2010; Siegel, 2012).

Doğum itibarıyla bebekler, içinde yetiştikleri çevreyi anlama ve o çevreye uyum sağlama çabası içerisindedir. Araştırma ve keşfetmeye yönelik davranışları içeren bu yoğun çabanın, başarıya ulaşmasında şüphesiz yetiştiği çevrenin, bebeğe sunduğu olanaklar önemlidir (Maxwell ve diğerleri, 2008). Özellikle bebeklerin, görme, işitme ve dokunma gibi duyarınları harekete geçirecek uyarınları içeren bir ortamda yetiştirmek, bebeğin beyin gelişimini, dolayısıyla da diğer gelişim becerilerini olumlu yönde etkileyecektir (Dowdell ve diğerleri, 2011; Fox ve diğerleri, 2010). Bebeklerin, önceden belirlenmiş genetik bir potansiyelle dünyaya geldikleri düşünüldüğünde, bu potansiyeli daha da artırabilmek adına bebeğin yetişeceği çevrenin sunduğu imkânların değerlendirilmesi hayati önem taşır. Dolayısıyla bebeğin ihtiyaçları doğrultusunda, içinde bulunan ortamın, gelişimi destekleyecek şekilde düzenlenmesi gerekir (Çukur ve diğerleri, 2011). Çevrenin, çocuğun ikinci öğretmeni olduğu bilinen bir gerçektir (Malaguzzi, 1994). Bu nedenle gelişimi destekleme konusunda sadece kapalı alanların değil, açık alanların ve bu alanlarda yapılacak uygulamaların de tercih edilmesi, bebeğin yaşamının bir parçası haline getirilmesi oldukça önemlidir.

Açık alanlarda, bebekle yapılacak uygulamalar, bebeğin duyarınlarının gelişimini destekleyeceği gibi çevresini tanımaya da olanak sağlar (Clements, 2004). Deniz kenarı, orman, park, bahçe vb. doğa ile iç içe olunan yerler, açık alan uygulamalarının yapılabileceği ortamlar arasındadır. Açık alan uygulamaları, çevreyi keşfetmesi için bebeği teşvik etmekle kalmayıp aynı zamanda farklı ve yaratıcı eylemlerde bulunmasını sağlar. Ayrıca bu ortamlar, bebeklerin enerjilerini dışarıya aktararak motor becerileri deneyimlemesine ve aynı zamanda özerkliklerinin desteklenmesine olanak tanır (Bento ve Dias, 2017; Dinkel ve diğerleri, 2019; Louv, 2009; Veitch ve diğerleri, 2006). Açık hava uygulamaları, bebelere doğrudan ebeveyn liderliği olmadan kendi kendilerini

destekleyebilecekleri, bedenlerinin sınırını fark edecekleri ve kendilerini tanımalarına olanak veren oyun alanları sunar (Louv, 2009).

Normal gelişim gösteren bebekler için olduğu kadar riskli gelişimi ya da gelişimsel geriliği olan bebekler için de açık alanların sunduğu yararlar oldukça fazladır. Açık alanlar, gelişimi hangi düzeyde olursa olsun tüm bebek ve çocukların aktif birer birey haline gelmesine yardımcı olur (Lovasi ve diğerleri, 2013a; 2013b). Aynı zamanda doğayla iç içe olmak bebeklerin beden sağlığı açısından da koruyucu bir etki yaratır. Bu etki doğumla beraber başlar (Richardson, 2014). Doğayla iç içe büyüyen bebeklerin ve çocukların bağışıklık sistemleri daha güçlü olur (Rook, 2013) ve daha sağlıklı bir vücut yapısına sahip olurlar (Alexander ve diğerleri, 2013; Fan ve Jin 2014; Kim ve diğerleri, 2014; Wolch ve diğerleri, 2011). Flouri ve diğerlerinin (2014) yeşil alan miktarının erken çocukluk dönemindeki çocukların duygusal ve davranışsal sorunlarını tahmin etmede ne derece etkili olduğunu bulabilmek için annelerle yaptıkları çalışma soruncunda; bahçe, park ve doğa içindeki oyun alanlarına ulaşımı olan ve düzenli olarak bu ortamlarda bulunan çocukların diğerlerine göre akran ilişkilerinde daha az problem yaşadığı ve daha az hiperaktif davranışlar gösterdiklerini belirtmişlerdir. Ebeveynlerle yürütülen bir başka çalışmada ise çocukların doğa içerisinde vakit geçirmelerinin Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite (DEHB) belirtilerinin azalmasına yardımcı olduğu sonucuna ulaşılırken ebeveynler, içinde bulunulan doğal ortamdaki bitki örtüsünün yoğunluğu ne kadar fazlaysa DEHB belirtilerinin o kadar hafiflediğini belirtmişlerdir (Faber Taylor ve Kuo, 2011; Faber Taylor ve diğerleri, 2001).

Alan yazın incelendiğinde, ülkemizde açık alanlar, bu alanda yapılan uygulamalar ve oyunlara ilişkin okul öncesi dönemdeki çocukları kapsayan çeşitli çalışmalar yapılmıştır. Bu çalışmalar, açık alanların sunduğu oyun imkânlarına dair çocukların (Arabacı ve Çıtak, 2017), ebeveynlerin (Cevher-Kalburan, 2014) ve öğretmenlerin görüşlerini içeren (Alat ve diğerleri, 2012), açık alanlardaki oyun alanlarının dağılımı ve kullanımı (Çelik, 2012; Şişman ve Özyavuz, 2010), sağlıklı gelişimi destekleyecek açık alanların oluşturulmasını inceleyen çalışmalardır (Civelek ve Akamca, 2017; Çukur, 2011; Yılmaz ve Bulut, 2002). Ancak bebeklik dönemine ilişkin açık alan uygulamalarını içeren herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Yurt dışında yapılan çalışmalar incelendiğindeyse, bebeklerin gelişimini destekleyen açık alan uygulamalarını konu edinen birçok çalışma olduğu belirlenmiştir (Bento ve Dias, 2017; Cobb, 2008; Dinkel ve diğerleri, 2019; Essary ve LeMon, 2018; Morrissey ve diğerleri, 2015; Undiyaundeye, 2014; Wortham, 1989). Gelişimin temellerinin atıldığı en önemli dönemlerden biri olan bebeklik döneminde, açık alan uygulamalarının gelişim üzerindeki etkisini detaylı şekilde ele almayı amaçlayan bu derleme makalede, alanda çalışan meslek elemanlarının ve ebeveynlerin bebeklerle yapılabilecekleri açık alan uygulamalarına yer verilmiştir.

2. AÇIK ALAN UYGULAMALARININ BEBEKLERİN GELİŞİMLERİNE YANSIMALARI

Bebekler, dünyaya geldikleri andan itibaren çevreyi algılama, anlamlandırma ve uyum sağlama çabası içerisinde. Araştırma ve keşfetmeye eğilim gösterdikleri bu yıllarda, buldukları çevreyi, duyularıyla algıladıkları için somut deneyimlere ihtiyaç duyarlar (Dönmez ve diğerleri, 2000). Açık alanlar bu hususta bebeklere sınırsız imkânlar sunar. Araştırmalar doğadan uzak, zamanlarının büyük çoğunluğunu sadece kapalı ortamlarda geçiren bebeklerin daha fazla davranış problemi gösterdiklerini belirtirken, düzenli şekilde açık alanlarda, doğal çevre uyaranlarıyla etkileşim halinde olan bebeklerin ise uyum sağlama becerilerinde, diğer bebeklere nazaran daha iyi durumda olduklarını ortaya koymuştur (Flouri, 2014). Açık alanlarda yapılan uygulamaları, bebeklerin bedensel sağlığını desteklemesinin yanında gelişim alanlarını da olumlu yönde etkilediği bilinmektedir. Ayrıca bu alanlarda yapılan uygulamaların, DEHB ve otizm spektrum bozukluğu vb. tanılar almış çocuklar üzerinde de sağıltıcı etkisinin olduğu, bu tanıyı alan çocukların dikkat sürelerinin ve sosyal çevreyle olan etkileşimlerinin kapalı alanlara nazaran, açık alanlarda yapılan etkinliklerde daha da arttığı belirtilmiştir (Faber Taylor ve Kuo, 2011; Van den Berg ve Ven den Berg, 2011).

Açık alanlar ve bu alanlarda yapılacak uygulamalar, bebekler için keyifli bir deneyim olmakla kalmayıp bilişsel, dil, motor ve sosyal-duygusal gelişimleri için de kritik öneme sahiptirler (Cobb, 2008). Açık alan uygulamalarının, bebeklerin gelişimlerine yansımaları aşağıdaki şekilde ele alınmıştır:

- Açık alan uygulamalarının bebeklerin bilişsel ve dil gelişimi üzerine etkileri
- Açık alan uygulamalarının bebeklerin fiziksel ve motor gelişimi üzerine etkileri
- Açık alan uygulamalarının bebeklerin sosyal-duygusal gelişimi üzerine etkileri

Açık alan uygulamalarının bebeklerin bilişsel ve dil gelişimi üzerine etkileri: Açık alanlar ve bu alanlarda yapılacak uygulamalar, bebeklerin neden-sonuç ilişkisi kurmalarına ve çevrelerinde gerçekleşen eylemleri anlamlandırılmaları açısından onlara yardımcı olur. Örneğin, dışarı çıkarken bile yapılan giyinme eylemi, farklı hava koşulları için hangi kıyafetlerin tercih edileceği hakkında ipuçları verir. Aynı zamanda dışarıda meydana gelen; güneşin karı eritmesi, rüzgârın yerdeki yaprakları havalandırması gibi doğa olaylarına da tanıklık etme fırsatını yakalarlar (Dodge ve diğerleri, 2011). Ayrıca çevrelerinde gerçekleşen değişime kısa ya da uzun süreli odaklanmaları, yeni şeyler öğrenmelerinde onlara yardımcı olurken, dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu belirtilerinin azaltılmasında da etkili olur (Kuo ve Faber-Taylor 2004).

Bebekler, açık alanlarda karşılaştıkları (dal, çakıl taşı, yaprak vb.) doğal nesnelerin özelliklerini incelerken bu nesnelerin benzer yönlerine ve farklılıklarına dikkat ederler. Farklı amaçlar için hangi aletleri kullanabilecekleriyle ilgili fikir yürütmeye çalışırlar. Örneğin, küçük bir kürele ya da sopayla neler yapabileceklerini görmek için çeşitli eylemlerde bulunurlar (Post ve diğerleri, 2011). Aynı zamanda doğada bulunan farklı yapıda ve görünümdeki tüm nesnelere, bebek ve küçük çocuklar için yeni şeyler keşfetme ve yaratıcı oyunlar oynamaları için onları teşvik eder (Dowdell ve diğerleri, 2011; Maxwell ve diğerleri, 2008). Keşfetme arzusuyla yeni şeyler deneme, girişimlerde bulunma, bedenleri üzerinde kontrolü sağlamada her geçen gün biraz daha iyi hale gelmelerini sağlar. Vücutlarını farklı şekilde ve hızda hareket ettirdikçe ve dünyayı farklı bakış açılarından gözlemledikçe, uzamsal farkındalıkları gelişmeye başlar. Örneğin; bir battaniyenin üzerinde sırt üstü yatarak, bir tepede dururken veya salıncakta ya da hamakta sallanırken farklı konumlardan çevrelerini gözlemleyebilirler (Post ve diğerleri, 2011).

Açık alanlar sundukları deneyimsel öğrenme fırsatlarıyla erken dil gelişimini de olumlu yönde destekler. Zengin bir duygusal deneyim olanağı tanıyan bu çevre, yetişkinlerin ya da kendisinden daha yetkin akranların bebeklerle, hakkında konuşabileceği çok farklı seçenekte materyalleri bünyesinde bulundurur. Örneğin, küçük bir bebekle yapraklara, taşa ya da ağaç gövdesine dokunup hissedilen duyu üzerinde konuşulabilirken, yürüme çağındaki bir bebekle, gökyüzüne bakarak oradaki (sinek, arı, kuş ya da uçak vb.) canlı varlıklar veya nesnelere gösterilip sohbet edilebilir. Alıcı ve ifade edici dil becerisini gerektiren bu uygulamalar, sosyalleşmeyi de beraberinde getirecektir (Oesterreich, 1995).

Açık alanların sade, yapılandırılmamış özellikte olması, bu alanlarda yapılan uygulamaların çeşitliliğini de artırır. Yağmurun yağması, yaprakların uçuşması ya da eline konan küçük bir kelebek gibi anlık gerçekleşen olaylar, bebeklere yaşam akışı içerisinde serbest şekilde öğrenme fırsatları sunar. Bu nedenle bebeğin yanında bulunan yetişkin, bu fırsatları iyi değerlendirmeli, bebeğin ilgisini ve merakını uyandıracak biçimde dikkati o uyarılar üzerine çekebilmelidir.

Açık alan uygulamalarının bebeklerin fiziksel ve motor gelişimi üzerine etkileri: Açık alan deneyimleri, bebeklerin fiziksel gelişimi için oldukça önemlidir. Gabbard'a (1998) göre, temel motor hareketleri elde etmek için "fırsat penceresi" olarak adlandırılan dönem gebelikten başlayarak beş yaşa kadar olan süreci kapsar. Bu zaman zarfında beyin bilgi toplar, depolar ve hareket etkinlikleri için sağlam bir temel oluşturur. Bu temellerin atılabilmesi için de bebekler rahat hareket edebilecekleri bir alana ihtiyaç duyarlar. Örneğin; yürümeye geçişte emekleme pratiği yapabilmek için çeşitli malzemelere ve uygun ortama ihtiyaç duyarlar (Rivkin, 2000).

Bebekler, açık alan uygulamalarında genellikle kapalı alanlarda yapılan etkinliklere göre daha çeşitli ve daha az yapılandırılmış bir ortama sahip olduğundan (Burdett ve Whitaker, 2005), kaba motor ve ince motor becerilerini geliştirmek için daha fazla hareket özgürlüğüne sahiptirler. Üzerinde yürünecek engebeli yüzeyler, üstünden atlanabilecek su birikintileri veya üzerine çıkılması gereken kaldırımlar, bebeklerin fiziksel çevikliğini artırarak, büyük kas motor becerilerini tecrübe etmeleri için imkânlar sağlar (Fjørtoft, 2004; Little ve Wyver 2008; Williams-

Siegfredson 2011). Sadece kaba motor becerileri değil, ince motor becerilerini de destekleyecek bu alanlarda, bebekler, ellerindeki küreklerine doldurdıkları (kum, taş, toprak, su vb.) doğal maddelerle doldur-boşalt oyunları oynayabilirler. Daha küçük yaştaki bebekler bile materyal olmaksızın sadece avuçlayarak hem parmak kasları üzerindeki hâkimiyetlerini hem de duyularını geliştirmiş olurlar. Aynı zamanda doğada bulunan karınca, böcek ve solucan gibi canlıları, işaret ve başparmaklarıyla yakalayarak inceleyebilirler (Dodge ve diğerleri, 2011). Bu eylemler el-göz koordinasyonu, kısaş kavrama vb. küçük kas motor becerileri geliştirirken, yetişkinlerin durumu fırsata çevirip bu canlılar üzerinde sohbeti başlatmaları bilişsel ve dil becerilerine katkı sağlayacaktır.

Büyük kas ve küçük kas motor beceriler, erken çocukluk yıllarında kazanılmaya başlanılan temel yeteneklerdir. Bu nedenle erken dönemde ve uygun şekilde desteklenmesi önemlidir. Açık alanlar, keşif duygusunu tetiklerken, bebeklerin yeni ve farklı olanı denemeye çalışmalarını ve sürekli hareket halinde olmalarını sağlar. Bu da onları, öğrenme sürecinde aktif bir birey haline getirir (Wittmer, 2017). Ebeveynlerin, doğal ortamların sunduğu bu olanakları yerinde kullanmaları, bebeklerinin fiziksel becerilerine olumlu şekilde yansıtacaktır (Milli Eğitim Bakanlığı Temel Eğitim Genel Müdürlüğü, 2013).

Açık alan uygulamalarının bebeklerin sosyal duygusal gelişimi üzerine etkileri: Bebekler, akranları ya da daha büyük çocuklarla aynı ortamda olmayı, çevrelerindeki çocukların yaptıklarını incelemeyi ve onlarla oynamayı tecrübe ederler (Wittmer, 2017). Doğrudan uygulamalı deneyimler sayesinde, canlılara ve birbirlerine karşı nazik olmayı öğrenirler. Bebekler, bitkiler, ağaçlar, hayvanlar ve böceklerle ilgilenmek için günlük fırsatlara sahip olduklarında, aynı zamanda insanlarla daha nazik şekilde etkileşimde bulunmalarına yardımcı olan besleyici davranışlarla karşılaşabilir ve bunları sergilemek için teşvik edilebilirler. Bu nedenle bebeklerin doğadaki deneyimleri arttıkça, bebek ve yetişkin arasında da derin bağlar oluşacaktır (The Office of Head Start, 2013).

Sınırsız oyun imkânı sunan açık alanlar, bebeklere bilişsel, dil ve motor becerilerinin kazanılmasında destek olmanın yanı sıra özerkliklerinin desteklenmesine de olanak tanır (Bento ve Dias, 2017; Dinkel ve diğerleri, 2019; Louv, 2009; Veitch ve diğerleri, 2006). Bu doğal ortamlarda vakit geçirmek, özgürce hareket edebilmek, stres ve kaygılarını azaltarak çevreyi keşfetmelerinde onları motive edecektir (Townshend ve Weerasuriya 2010; Wells ve Evans 2003). Ayrıca bu alanlar, bebeklere doğrudan ebeveyn liderliği olmadan da kendilerini destekleyebilecekleri, bedenlerinin ve eylemlerinin sınırlarını keşfederek kendilerini tanımaya imkân veren oyun alanları sunar (Louv, 2009). Bebeklerin kendileriyle ilgili düşüncelerinin gelişmeye başladığı önemli bir süreç olan erken çocukluk yıllarında, bebeklerin tek başına bir şeyler başarmak istediği ve yapabildiği her eylemlerden haz duyduğu ve buna bağlı olarak da benliğiyle ilişkili çeşitli yargılar geliştirdiği bir dönemdir. Dolayısıyla bu süreçte, bebeklere özgürce hareket edebileceği ortam yaratan açık alanlar, yetişkin kontrolüyle bebeklerin özerklik duygularının da gelişimine katkı sağlayacaktır (Bento ve Dias, 2017; Louv, 2009).

3. BEBEKLERLE AÇIK ALANDA YAPILABİLECEK UYGULAMALAR

Açık alanlar, gelişimsel açıdan bebeklerin bilişsel, dil, fiziksel ve sosyal-duygusal becerilerini destekleyecek nitelikteki ortamlardır (Charles ve diğerleri, 2008). Ancak bu ortamlarda bebeklerle zaman geçirirken dikkat edilmesi gereken önemli hususlar bulunmaktadır. Özellikle bebeğin içinde bulunduğu yaş döneminin özellikleri ve buna yönelik alınabilecek tedbirler, bu hususların başında gelir. Bebeklerin, ilk bir yılda çevreyi tanıma aracı olarak oral yolu kullanmaları, buldukları her nesneyi ağızlarına götürüyor olmaları, mikroplara daha fazla maruz kalmaya, hatta boğulma tehlikesine neden olmaktadır. O yüzden bu süreçte, ister ev ortamında ister açık alanlarda olsun, bebeklerin sürekli yetişkin gözetimi altında bulunmaları gerekmektedir. Bir diğer önemli nokta ise açık alanlarda, mevsime uygun, bebeklerin rahatça hareket etmesine olanak tanıyacak, dokunsal deneyimler edinmesini kolaylaştıracak malzemelerin temin edilmesidir. Ayrıca bebekler hala denge gerektiren çoğu beceride ustalaşma aşamasında oldukları için oluşacak kazaların hasarlarını en aza indirecek nitelikte materyaller tercih edilmelidir (Stonehouse, 2011).

Açık alanlarda bebekler için kullanılacak materyaller seçilirken nesnelere, kaba, pürüzlü, kaygan yapıda olmaları; ağır ya da hafif olmaları; ıslak ya da kuru olmaları; yumuşak ya da sert olmaları, vurulduğunda ses çıkarmaları ya da sessiz olmaları; farklı kokulara sahip olmaları; büyük-küçük, yüksek-alçak vb. özelliklerinin olması önemlidir. Doğada bulunan nesnelere birçok özelliğe sahip olması, bebeğin tüm gelişim alanları bakımından desteklenmesine yardımcı olur. Bu nedenle çevrede bulunan nesnelere çeşitliliği ve özellikleri ne kadar fazlaysa bebek için o ortam o kadar zengin ve çeşitlidir (Cobb, 2008; Greenman, 1988; Kasman ve diğerleri, 2014).

Bebekler için açık alanlarda yapılabilecek birçok ilginç ve eğlenceli deneyim bulunmaktadır. Aşağıda yaş aralıklarına göre araştırmacılar tarafından oluşturulan bu uygulamalara, kısaca değinilmiştir:

0-3 aylık bebekler:

- Açık alanda bebeğin uzanması için bir örtü ya da battaniye serilerek, hareket eden (ağaç dalları, yapraklar ya da hayvanlar gibi) nesne ya da canlı varlıklara dikkati çekilebilir.
- Toprak, çim veya yaprak gibi nesnelere, bebeğe gösterilir mümkünse eğer eliyle dokunarak hissetmesi sağlanabilir. Bebek bu eylemleri gerçekleştirirken yanında bulunan yetişkin sözel olarak da bebeği destekleyebilir.

4-6 aylık bebekler:

- Bebek yüzüstü pozisyonda yine yere serilen bir örtü ya da battaniyenin üzerine konulabilir. Çevreyi daha rahat inceleyebilmesi için göğsünün altına ufak bir yastıkla destek sağlanır.
- Kavraması için eline tahta küpler, çubuklar ya da kavrayabileceği büyüklükte taşlar verilebilir.
- Ses çıkartan oyuncaklar ilgisini çektiği için doğal ortamda bulunan taş, tahta vb. nesnelere de birbirine çarptırılarak çıkan ses bebeğe dinletilebilir.
- Çevrede gerçekleşebilecek doğa olayları işaret edilerek bebekle sohbet edilebilir. Kuşun ötüşü, suyun akarken çıkardığı ses, köpeğin havlaması vb. durumlar hakkında konuşulabilir.

7-9 ay arası bebekler:

- Desteksiz oturma, sürünme ve emekleme becerilerini gerçekleştirmeye başladığı bu dönemde bebeğe hareket özgürlüğü kazandırmak amacıyla daha geniş bir örtü ya da battaniye tercih edilebilir.
- Hareket etmesini teşvik etmek için sevdiği oyuncaklar örtünün her bir yanına koyulabilir.
- Çok fazla oyuncak dikkat dağıtıcı olabileceği için daha çok ilgisini çeken ve canlı renklere sahip vurunca, dokununca ya da sıkınca ses çıkartan üç ya da dört farklı oyuncaklar kullanılabilir.
- Bebeklerin çevrelerinde gördükleri nesnelere veya hayvanların resimlerinin olduğu kavram kartları kullanılabilir. Hatta doğal ortamda mümkünse eğer karttaki görselde yer alan nesneye/hayvanla karşılaştığında, kartla birlikte nesnenin/hayvanın da adı söylenerek bebeğe gösterilebilir.

10-12 ay arası bebekler:

- Bu ay aralığında, bebekler daha da hareketlenmeye başladıkları için güvenlikleri açısından hareket alanlarında kalın matlar kullanılabilir.
- Bu dönemde, hemen yürümeye başlayan bebekler için basit itme oyuncakları kullanılabilir.
- Hala emekleyen ve henüz tutunarak ayakta duran bebekler için ise gidebilecekleri uzaklıkta bir mesafeye müzikli veya ses çıkartan oyuncaklar ve aynalar konulabilir.
- Kavrayabileceği büyüklükteki oyuncakları, önüne konulan bir kovaya ya da kaba doldurup tekrar dökümler.
- Küçük nesnelere, bu dönemdeki bebeklerin ilgisini çeker. Uğur böceği, karınca ya da cansız küçük bir nesnelere başparmağı ve işaret parmağı ile kavrayarak almaya çalışabilir. Bu tarz küçük nesnelere incelemesi için fırsatlar yaratılabilir.
- Duyduğu sesleri taklit etmeye çalıştığı bir dönemde olduğu için çevreden gelen seslere dikkat edilip, dinlemesi ve tekrar etmesi için motive edilebilir. Örneğin; 'Kuşa bak! Nasıl ses çıkartıyor?', 'Aaaa köpeği gördün mü? Dinleyelim bakalım. Nasıl havlıyor? Duydun mu?' vb. cümlelerle çocuğun dikkati nesne ya da canlıya yönlendirilebilir.

Yeni yürümeye başlayan bebekler:

- Gelişim becerilerinin çeşitliliğine göre daha fazla materyal (oyuncak) eklenebilir.
- Yürümeye yeni başlanılan dönemde, itmeli çekmeli oyuncaklar tercih edilebilir. Örneğin; çekilecek vagonlar, bebek arabaları, itmek için büyük kamyonlar vb. oyuncaklar kullanılabilir.
- Bedenle ritim tutma, zıplama, dans etme, dönme hareketleri vb. hareketler için müzik kullanılıp yetişkin kendisi ile birlikte bebeğin de hareketleri yapması için 'Evet! Şimdi alkışlıyoruz', 'Eller havaya kalksın!' vb. teşvik edici cümleler kullanılabilir.

- Yürüme becerisinde biraz daha ustalaşmış bebekler için üzerinden ve altından geçebileceği eğimli, engelli parkurlar oluşturulabilir.
- Bebeklerin çevreye olan merakının da giderek arttığı bu dönemde, bitki örtüsü ve böcekler hakkında bilgi edinmesi için açık alanlardaki bahçe vb. mekânlar gezilerek bir yandan da gözlenen durumlar üzerinde sohbet edilebilir.

Her yaş grubu için uygulamaların yapılabileceği açık alanlar, özellikle 0-2 yaş dönemindeki bebekler için uyarın çeşitliliği sunması bakımından önem taşır. Sadece bu alanlarda bulunmak bile bebeklerin hem fiziksel sağlığını hem de gelişim becerilerini olumlu şekilde etkiler. Aşağıda detaylı şekilde, açık alanlarda bebeklerle yapılabilecek ve ilgili gelişim alanlarını destekleyecek iki tane gelişim destek uygulaması örneğine yer verilmiştir:

I. GELİŞİM DESTEK UYGULAMASI

YAŞ	3 ay
GELİŞİM GÖSTERGESİ	Bilişsel 20-30 cm uzaklıktaki nesneye bakar. İnsan sesine ve çevreden gelen seslere tepki verir. Dil Konuşan kişiye bakar.
MATERYAL	Örtü, taş.
UYGULAMA SÜRECİ	<ul style="list-style-type: none"> • Çimlere serdiğiniz örtünün üzerine bebeği sırt üstü pozisyonda yatırın. • Bebekle göz teması kurarak sizi net görebileceği mesafeden konuşun. Onun dikkatini çekerek size bakmasını ve dinlemesini sağlayın. Sizin sesinize, jest ve mimiklerinize verdiği tepkileri gözlemleyin. • Daha sonra açık alanda bulabileceğiniz taş ve benzeri ses çıkartan iki nesneyi birbirine vurun ve yine bebeğin verdiği tepkileri gözlemleyin. Bu sırada bebekle 'Aaaa! Sesi duyuyor musun? Nereden geliyor acaba bu ses?' vb. cümlelerle sohbet etmeye devam edin.
GÜVENLİK ÖNLEMLERİ	<ul style="list-style-type: none"> • Bebekler, 0-1 yaş aralığında ağız yoluyla çevreyi keşfettikleri için kavrayabildikleri her nesneyi ağızlarına götürmeye çalışacaklardır. Bu nedenle uygulama yetişkin gözetiminde yapılmalı ve bebeğin uzanabileceği yerlerde herhangi bir nesnenin olmamasına özen gösterilmelidir.
UYARLAMA	-
DEĞERLENDİRME	-

II. GELİŞİM DESTEK UYGULAMASI

YAŞ	+10 ay
GELİŞİM GÖSTERGESİ	Bilişsel Nesneyi eliyle keşfetmeye çalışır. Sosyal-Duygusal Dokunsal uyarana tepki verir. Dil Konuşan kişiye bakar. Kaba Motor Kol altlarından desteklendiğinde adım atar.
MATERYAL	-

UYGULAMA SÜRECİ	<ul style="list-style-type: none"> • Bebeği, bitki örtüsü ve canlıları gözlemleyeceği, uyarıcı bakımından zengin olan açık bir alana götürün. • Koltuk altlarından destekleyerek yere basmasını sağlayın. • Bebeğin rahat bir pozisyonda çevreyi görebildiğinden emin olduktan sonra dikkatini çekerek size bakmasını ve dinlemesini sağlayın. Ardından 'Bak! Orada bir kedi var. Şurada da uyuyan bir köpek var', 'Aaaa kuşları duyuyor musun? Ne güzel ses çıkartıyorlar öyle' gibi cümlelerle bebeğin dikkatini çevredeki canlılara ya da cansız varlıklara doğru çekin. • Kendi kendine çevreyi keşfetmesi için bebeğe fırsatlar verin. Çim, taş, toprak, kum, ağaç yaprağı, dal gibi nesnelere dokunmasını sağlayın. Bu sırada yine nesnelere özelliklerine yönelik sohbet etmeye devam edin. Bebeğinizin ilk defa tanıştığı ve keşfettiği bu uyarılara dokunduğunda verdiği tepkileri gözlemleyin.
GÜVENLİK ÖNLEMLERİ	<ul style="list-style-type: none"> • Bebekler, 0-1 yaş aralığında ağız yoluyla çevreyi keşfettikleri için elleri ile kavrayabildikleri her nesneyi ağızlarına götürmeye çalışabilirler. Bu nedenle uygulama yetişkin gözetiminde yapılmalıdır.
UYARLAMA	<ul style="list-style-type: none"> • Görme alanında yetersizliği olan bebek için nesnelere daha fazla temas etmesi sağlanmalıdır. • Kaba motor becerilerinde yetersizliği olan bebek için keşfetmesi istenilen nesnelere, bebeğin uzanabileceği mesafeler içerisinde bulundurulmalıdır.
DEĞERLENDİRME	-

4. SONUÇ ve ÖNERİLER

Açık alanlardaki uygulamaların, bebeklerin gelişimleri üzerindeki etkisinin incelendiği bu derleme makalede, açık alanların bilişsel gelişim, dil gelişimi, fiziksel ve motor gelişim ve sosyal-duygusal gelişim üzerindeki etkileri incelenmiş ve aylara göre farklı gelişim dönemlerindeki çocuklar için açık alanlarda yapılabilecek uygulamalara yer verilmiştir.

Gelişimin hızlı ilerlediği ve gelişimsel desteğin daha da önem kazandığı bebeklik döneminde, bebeğin büyüdüğü çevrenin sunduğu uyarıcılar büyük önem taşımaktadır. Son yıllarda yaşanan gelişmeler, sanayi ve teknolojiye hızlı ilerleme, açık alanların kullanımının giderek azalmasına ve doğal yaşamdan izole hayatlar sürdürmemize neden olmuştur (Frost 2012; Kellert 2012; Kuh ve diğerleri, 2013). Bu durumdan en çok etkilenen de bebekler ve küçük çocuklardır. Bu nedenle zamanlarının büyük çoğunluğunu kapalı alanlarda geçirmek zorunda olan bebeklerin, düzenli aralıklarla açık alanlarda vakit geçirmeleri gelişimsel boyutta yarar sağlayacaktır.

Bebeklik döneminde açık alanların kullanımına ilişkin literatür incelenmiş ancak yapılan çalışmaların daha çok okul öncesi dönemdeki çocuklar ve okul çağındaki çocukları ele aldığı görülmüştür (Acar, 2014; Alat ve diğerleri, 2012; Cevher-Kalburan, 2014; Çelik, 2012; Çukur, 2011; Dowdell ve diğerleri, 2011; Nicaise ve diğerleri, 2012; Olsen ve Smith, 2017). Bebeklik döneminde açık alanların etkisine değinen yurt dışında yapılmış birkaç çalışmaya da rastlanmıştır (Essary ve LeMon, 2018; Morrissey ve diğerleri, 2015). Sınırlı sayıda olan bu çalışmalarda, bebekleri ve küçük çocukları yeni şeyler keşfetmeye teşvik eden ve gelişim -öğrenme için ilham kaynağı olan açık alanların (Bento ve Dias, 2017) olumlu etkilerinin en başında beden sağlığı gelmektedir. Açık alanlarda vakit geçiren bebeklerin ve çocukların daha sağlıklı bir bedene ve daha güçlü bir bağışıklık sistemine sahip olduğu bilinmektedir. Yetişkin eşliğinde açık alanlarda bulunmak, bebek için mevsim değişimleri, farklı doğa olayları, zaman-mekân kavramı ve sınırsız deneyimi de beraberinde getirecektir (Essary ve LeMon, 2018; Undiyaundeye, 2014). Dahası bu alanların sunduğu imkânlar ve uyarıcılar, başta beyin gelişimi olmak üzere bebeğin bilişsel, dil, fiziksel ve sosyal-duygusal gelişimini de olumlu yönde etkilemektedir. Bu nedenle ebeveynlere ve onları bu hususta destekleyecek meslek elemanlarına önemli görevler düşmektedir:

- Açık alanda geçirilen zamanın ve bu alanlarda yapılan uygulamaların, bebeklerin gelişimi üzerindeki olumlu etkisinin düşünülerek, bebeğin düzenli şekilde park, bahçe ve orman gibi alanlarda vakit geçirmesi sağlanmalıdır. Bebeklerle çalışan meslek elemanları, özellikle açık alanlarda bebeklerle yapılabilecek gelişim destek uygulamaları planlayabilir ve açık alanlarda bulunmanın bebeğin gelişimine yansımaları konusunda ebeveynleri bilinçlendirmeye yönelik çalışmalar yapabilir.

- Araştırmacılar, açık alanda geçirilen zamanın ve yapılan uygulamaların bebeklerin gelişimine yönelik etkilerini belirlemeye yönelik çalışmalar yapabilir.
- Günlük rutinlerinde açık alanlarda zaman geçiren ve geçirmeyen bebeklerin gelişimlerini karşılaştırmaya yönelik araştırmalar yapılabilir.
- Açık alanda yapılan gelişim destek uygulamalarının etkisini ortaya çıkarmaya yönelik deneysel çalışmalar planlanabilir.

Araştırma ve Yayın Etiği Beyanı

Çalışma araştırma etiğine uygun olarak hazırlanmıştır. Çalışmanın benzerlik oranı (kaynakça hariç) % 1 'dir.

Yazarların Makaleye Katkı Oranları

Yazarlar çalışmaya eşit oranda katkı sağlamışlardır.

Çıkar Beyanı

Araştırmacılar, çalışmada çıkar çatışması yaşamamışlardır.

5. KAYNAKÇA

- Acar, H. (2014). Learning environments for children in outdoor spaces. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 141, 846-853.
- Alat, Z., Akgümüş, Ö., & Cavalı, D. (2012). Okul öncesi eğitimde açık hava etkinliklerine yönelik öğretmen görüş ve uygulamaları. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(3), 47-62.
- Alexander, D. S., Huber, L. R. B., Piper, C. R., & Tanner, A. E. (2013). The association between recreational parks, facilities and childhood obesity. *Journal of Epidemiology and Community Health*, 67(5), 427-31.
- Arabacı, N. ve Çıtak, Ş. (2017). Okul öncesi dönemdeki çocukların "oyun" ve "açık alan (bahçe)" etkinlikleri ile ilgili görüşlerinin incelenmesi ve örnek bir bahçe düzenleme çalışması. *Akdeniz Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 21, 28-43.
- Başal, H. (2005). Okulöncesi eğitiminde uygulamalı çevre eğitimi. M. Sevinç (Ed.), *Erken çocuklukta gelişim ve eğitimde yeni yaklaşımlar 2* (ss.366-378) içinde. Morpa Kültür Yayınları.
- Bento, G. & Dias, G. (2017). The importance of outdoor play for young children's healthy development. *Porto Biomedical Journal*, 2(5), 157-160.
- Bertan, M., Haznedaroğlu, D., Koln, P., Yurdakök, K., & Doğan Güçüz, B. (2009). Ülkemizde erken çocukluk gelişimine ilişkin yapılan çalışmaların derlenmesi (2000-2007). *Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Dergisi*, 52, 1-8.
- Cevher-Kalburan, N. (2014). Okul öncesi dönem çocuklarının dış mekanda oyun fırsatları ve ebeveyn görüşleri. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 32, 113-135.
- Charles, C., Louv, R., Bodner, L., & Guns, B. (2008). *Children and nature 2008: A report on the movement to reconnect children to the natural world*. Children and Nature Network.
- Civelek, P. & Akamca, G. Ö. (2017). Açık alan etkinliklerinin okul öncesi dönemdeki çocukların bilimsel süreç becerilerine ait kazanımlarının gelişimine etkisi. *Electronic Turkish Studies*, 12(18), 173-194.
- Clements, R. (2004). An investigation of the status of outdoor play. *Contemporary Issues in Early Childhood*, 5(1), 68-80.
- Cobb, B. (2008). *The importance of taking infants and toddlers outdoors*. <https://www.ucy.ac.cy/nursery/documents/importance-of-taking-infants-toddlers-outdoors.pdf>.

- Çelik, A. (2012). Okul öncesi eğitim kurumlarında açık alan kullanımı: Kocaeli örneği. *Atatürk Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi*, 43(1), 79-88.
- Çukur, D. (2011). Okulöncesi çocukluk döneminde sağlıklı gelişimi destekleyici dış mekan tasarımı. *SDÜ Orman Fakültesi Dergisi*, 12, 70-76.
- Çukur, D. & Güller Delice, E. (2011). Erken çocukluk döneminde görsel algı gelişimine uygun mekan tasarımı. *Aile ve Toplum*, 12(7), 25-36.
- Dewey, J. (2007). *Experience and education*. Simon & Schuster.
- Dinkel, D., Snyder, K., Patterson, T., Warehime, S., Kuhn, M., & Wisneski, D. (2019). An exploration of infant and toddler unstructured outdoor play. *European Early Childhood Education Research Journal*, 27(2), 257-271.
- Dodge, T., SherrieRudick, D., & Berke, K. (2011). *The creative curriculum for infants, toddlers & twos*. Teaching Strategies.
- Dowdell, K., Gray, T., & Malone, K. (2011). Nature and its influence on children's outdoor play. *Australian Journal of Outdoor Education*, 15(2), 24-35.
- Dönmez N., Abidoğlu Ü., Dinçer Ç., Erdemir N., & Gümüştü Ş. (2000). *Dil gelişimi etkinlikleri*. Ya-Pa Yayınları.
- Essary, J. & LeMon, K. (2018). Seven activities for helping guardians engage with their newborns. *Early Years Bulletin*, 5(4), 4-10.
- Faber Taylor, A., Kuo, F. E., & Sullivan, W. C. (2001). Coping with ADHD: The surprising connection to green play settings. *Environment and Behavior*, 33(1), 54-77.
- Faber Taylor, A., & Kuo, F. E. (2011). Could exposure to everyday green spaces help treat ADHD? Evidence from children's play settings. *Applied Psychology: Health and Well-being*, 3(3), 281-303.
- Fan, M. & Jin, Y. (2014). Do neighborhood parks and playgrounds reduce childhood obesity? *American Journal of Agricultural Economics*, 96(1), 26-42.
- Fjørtoft, I. (2004). Landscape as playscape: The effects of natural environments on children's play and motor development. *Children, Youth and Environments* 14(2), 21-44.
- Flouri, E., Midouhas, E., & Joshi, H. (2014). The role of urban neighbourhood green space in children's emotional and behavioural resilience. *Journal of Environmental Psychology*, 40, 179-86.
- Fox, S. E., Levitt, P., & Nelson III, C. A. (2010). How the timing and quality of early experiences influence the development of brain architecture. *Child Development*, 81(1), 28-40.
- Frost, J. L. (2012). The changing culture of play. *International Journal of Play*, 1(2), 117-130.
- Gabbard, C. (1998). Windows of opportunity for early brain and motor development. *Journal of Physical Education, Recreation, and Dance*, 69, 54-55.
- Kasman, N., Kaseng, S., Hanafie, H., & Daeng, K. (2014). The effectiveness of stimulus to the language acquisition of early age child. *Journal of Language Teaching and Research*, 5(6), 1315-1321.
- Kellert, S. R. (2012). *Birthright: People and nature in the modern world*. Yale University Press.
- Kim, J. H., Lee, C., Olvera, N. E., & Ellis, C. D. (2014). The role of landscape spatial patterns on obesity in hispanic children residing in inner-city neighborhoods. *Journal of Physical Activity and Health*, 11(8), 1449-57.
- Kuh, L. P., Ponte, I., & Chau, C. (2013). The impact of a natural playscape installation on young children's play behaviors. *Children, Youth and Environments*, 23(2), 49-77. <http://www.jstor.org/action/showPublication?journalCode=chilyoutenvi>.

- Kuo, F. & Faber-Taylor, A. (2004). A potential natural treatment for attention-deficit/hyperactivity disorder: Evidence from a national study. *American Journal of Public Health, 94*(9), 1580-1586.
- Little, H. & Wyver, S. (2008). Outdoor play: Does avoiding the risks reduce the benefits?. *Australian Journal of Early Childhood, 33*(2), 33-40.
- Louv, R. (2009). *Last child in the woods, saving our children from nature-deficit disorder*. Algonquin Books.
- Lovasi, G. S., Jarlath, P. M., O'Neil-Dunne, J. , Lu, W. T., Sheehan, D. , Perzanowski, M. S., MacFaden, S. W., King, K. L., Matte, T., Miller, R. L., Hoepner, L. A., Perera, F. P., & Rundle, A. (2013a). Urban Tree canopy and asthma, wheeze, rhinitis, and allergic sensitization to tree pollen in a new york city birth cohort. *Environmental Health Perspectives, 121*, 494-500.
- Lovasi, G. S., Schwartz-Soicher, O., Quinn, J. W., Berger, D. K. , Neckerman, K. M., Jaslow, R., Lee, K. K., & Rundle, A. (2013b). Neighborhood safety and green space as predictors of obesity among preschool children from low-income families in New York City. *Preventive Medicine, 57*, 189-93.
- Malaguzzi, L. (1994). Your image of the child: Where teaching begins?. *Child Care Information Exchange, 3*, 52-61.
- Maxwell L. E., Mitchell, M. R., & Evans, G. W. (2008). Effects of play equipment and loose parts on children's outdoor play behavior: An observational study and design intervention. *Children, Youth and Environments, 18*(2), 36-63.
- Milli Eğitim Bakanlığı Temel Eğitim Genel Müdürlüğü. (2013). *0-36 aylık çocuklar için eğitim programı*. MEB Yayınları.
- Morrissey, A. M., Scott, C., & Wishart, L. (2015). Infant and toddler responses to a redesign of their childcare outdoor play space. *Children, Youth and Environments, 25*(1), 29-55.
- Olsen, H., & Smith, B. (2017). Sandboxes, loose parts, and playground equipment: a descriptive. *Early Child Development and Care, 187*, 1-14.
- Post, J., Hohmann, M., & Epstein, A. S. (2011). *Tender care and early learning: Supporting infants and toddlers in child care settings*. High Scope Press.
- Richardson, E. A. (2014). Do mothers living in greener neighborhoods have healthier babies?. *Occupational and Environmental Medicine, 71*(8), 527-28.
- Rivkin, M. S. (2000). *Outdoor experiences for young children*. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED448013.pdf>.
- Rook, G. (2013). Regulation of the Immune system by biodiversity from the natural environment. *PNAS Proceedings of the National Academy of Sciences USA, 110*(46), 18360-18367.
- Siegel, D. J. (2012). *The developing mind: How relationships and the brain interact to shape who we are*. Guilford Press.
- Stonehouse, A. W. (2011) *The more you know, the more you see: Babies' and toddlers' learning and the Early Years Learning Framework*. Deakin West.
- The Office of Head Start. (2013). *Supporting outdoor play and exploration for infants and toddlers*. Early Head Start National Research Center.
- Tunçeli, H. İ. & Zembat, R. (2017). Erken çocukluk döneminde gelişimin değerlendirilmesi ve önemi. *Eğitim Kuram ve Uygulama Araştırmaları Dergisi, 3*(3), 1-12.
- Undiyaundeye, F. (2014). Outdoor play environment in early childhood for children. *European Journal of Social Science Education and Research, 1*(1), 14-17.

- Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu. (2001). *Dünya çocuklarının durumu raporu. Erken çocukluk dönemi, Ankara*. UNICEF.
- Williams-Sieghfredson, J. (2011). *Understanding the danish forest school approach: Early years education in practice*. Routledge.
- Wittmer, D. (2017). *The encyclopedia of infant and toddler activities for children birth to 3*. Gryphon House.
- Wolch, J., Jerrett, M., Reynolds, K., McConnell, R., Chang, R., Dahmann, N., Brady, K., Gilliland, F., Su, J. G., & Berhane, K. (2011). Childhood obesity and proximity to urban parks and recreational resources. *Health and Place, 17*, 207-14.
- Wortham, S. (1989). Outdoor play environments for infants and toddlers. *Day Care and Early Education, 16*, 28-30.
- Van den Berg, A. E., & Van den Berg, C. G. (2011). A comparison of children with adhd in a natural and built setting. *Child: Care, Health, and Development, 37*(3), 430-39.
- Veitch, J., Robinson, S., Ball, K., & Salmon, J. (2006). Where do children usually play? A qualitative study of parents perceptions of influences on children's active free-play. *Health Place, 12*, 383-393.
- Yılmaz, S. & Bulut, Z. (2002). Kentsel mekanlarda çocuk oyun alanları planlama ve tasarım ilkeleri. *Atatürk Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi, 33*(3), 345-351.

6. EXTENDED ABSTRACT

Early childhood is one of the critical stages of life, considered as the 0-8 age range. Children make important progress in all areas of development during this period. In this process of rapid progress in development skills, supporting children plays an effective role in the development of skills in the future. It is known that brain cells, which started to form a significant part before birth, continue to develop rapidly in the first two years of life, which is accepted as the beginning of early childhood. During this period, the interaction with the baby and the stimuli to be presented to him will have an impact on the baby's cognitive development as well as on his physical and mental health. As of birth, the baby is trying to perceive and understand his environment. This effort makes it easier for him to adapt to the environment by using his senses and rapidly developing motor skills. However, the success of this effort in adapting to the environment and the ability to fulfill the development skills expected from his age depend largely on the quality of environmental stimuli. Visual, auditory, tactile, etc. that the baby will be exposed to in these first two years, starting from the postnatal period. stimuli help shape the brain and establish synaptic connections. Therefore, it becomes an important necessity to create a living space that responds to the baby's needs and supports their senses.

The environment seen as the child's third teacher may contain limitations in terms of the opportunities it offers and the stimuli given to the child accordingly. For this reason, the environment that will support the baby can be created in the house or in open areas. Activities to be done with babies in open areas will not only support the development of the baby's senses but also allow him to get to know his environment. Seaside, forest etc. Places that are intertwined with nature are among the environments where outdoor activities can be done.

Outdoor activities that improve learning ability enable the baby to take different and creative actions by encouraging the baby to explore the environment. These areas, which offer unlimited play opportunities, allow babies to experience motor skills and at the same time support their autonomy. In addition, outdoor activities provide playgrounds where babies can support themselves, recognize the limitations of their bodies and get to know themselves without direct parent leadership. In this review article, which aims to discuss in detail the effect of outdoor activities on the development of babies in early childhood, which is one of the most important periods of development, the open space activities that professionals and parents can do with babies are included.

Living conditions have changed in recent years with the effect of industrialization and rapid progress in technology. Considering that especially in big cities, the artificiality, limitation and lives disconnected from the natural life are

maintained in physical spaces, it is seen that this environment is infertile and restrictive areas that do not allow much opportunities for different types of play and creative actions for infants and children in early childhood. Therefore, open spaces that can be offered to babies and activities that can be done in these areas are of great importance in terms of development, as they also offer different learning experiences to babies in line with their developmental needs and desires.